

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 373
din 02.07.2009

Dosar nr: 510/2008
Petiția nr: 9324/07.07.2008
Petent: P. G.
Reclamat: B. T. și F. L.
Obiect: afirmații jignitoare cu privire la etnia petentei

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

I.1.1. P. G. București,

I.2. Numele și domiciliul reclamatului

I.2.1. B. T. F. L. loc. București,

II. Obiectul sesizării

Petenta arată că i-au fost aduse injurii de către vecinii săi pe criteriul apartenenței etnice.

III. Procedura de citare

În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

Prin adresa înregistrată cu nr.11403 din 02.09.2008 Colegiul Director al C.N.C.D. a citat petenta în vederea audierii.

Prin adresa înregistrată cu nr.11402 din 02.09.2008 Colegiul Director al C.N.C.D. a citat pe dl. B. T. și dna F. L. în vederea audierii.

La termenul stabilit de Consiliu s-a prezentat petenta în vederea audierii. Procedura de citare legal îndeplinită.

IV. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Prin memoriul înregistrat cu nr. 9324 din 07.07.2008 petenta sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării comportamentul vecinilor săi față de aceasta prin aducerea de injurii și afirmații cu privire la etnia sa.

Petenta sesizează faptul că locuiește în același imobil cu părțile reclamate (dl. B. T. și dna F. L.), și deține în proprietate demisolul și parterul acestuia, iar reclamații deținând etajul unu și parte din mansardă, în baza unui contract încheiat cu proprietarul imobilului. În momentul în care petenta a solicitat să îi permită accesul la părțile comune din mansarda imobilului a fost refuzată verbal, în mod violent, spunându-i că în părțile comune ale imobilului au fost efectuate modernizări, și că o "țigancă hontă și jegoasă" ca ea nu are ce căuta la mansardă, mansardă pe care petenta susține că o deține cu titlu de coproprietar. Ulterior, F. L. împreună cu concubinul acesteia, i-au zidit accesul din apartament către scara comună a imobilului, cât și fereastra de la baie, spunându-i că nu vor să aibe de-a face cu "țiganii murdari și că i se face scârbă numai când se gândește că este vecină cu o cloară împuțită".

Față de aceste aspecte petenta susține că s-a văzut nevoită să acționeze în instanță pentru recunoașterea dreptului de proprietate asupra părților de imobil mai sus menționate, dosar ce a fost câștigat, instanța de judecată obligându-i pe cei doi să îi permită accesul la părțile pe care le deține în coproprietate și să desființeze lucrările de construcție efectuate ilegal.

Problemele cauzate de cei doi s-au accentuat odată cu introducerea cererii de chemare în judecată, aceștia nepermițând accesul lucrătorilor de specialitate în vederea efectuării oricăror lucrări de întreținere sau reparație, la subsolul imobilului, în vederea desfundării canalizării, verificărilor periodice etc. Petenta susține că, datorită faptului că au fost efectuate modificări neautorizate ale instalațiilor de alimentare și evacuare a apei, scurgerea din grupul sanitar al petentei refulează în casă, în mod constant cu apa menajeră. Petenta menționează că a implorat în nenumărate rânduri să-i permită accesul prin scara comună în subsolul imobilului pentru a desfunda canalul, însă răspunsul primit de la vecinii săi a fost următorul: "nu am de ce să desfund, că țiganii oricum trăiesc în fecale și mizerie și că atâta vreme cât ei personal nu sunt afectați, nu îi interesează, din contră, se bucură dacă o cloară se scaldă în fecale".

Petenta consideră că, comportamentul vecinilor față de ea se datorează faptului că este de etnie romă.

V. Susținerile părților

Prin adresa înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu nr. 10976 din 20.08.2008, domnul B. T. și doamna F. L. – R. solicită respingerea plângerii din următoarele considerente:

Reclamații consideră că afirmațiile petentei nu sunt adevărate în sensul că a jignit-o, dimpotrivă evită discuțiile cu aceasta deoarece au nenumărate procese pe rolul instanțelor de judecată. În ceea ce privește accesul la mansardă reclamații susțin că petenta nu deține niciun titlu de proprietate pentru nicio cotă din mansardă, iar pentru acest lucru există pe rolul Tribunalului București un dosar ce are ca obiect aceste aspecte.

Referitor la accesul lucrătorilor de specialitate în vederea efectuării unor lucrări de întreținere sau reparație la subsolul imobilului în vederea reparării conductelor, acest acces nu-l are decât petenta prin pivnița ce se găsește sub bucătăria acesteia și scara de serviciu a acesteia, reclamații nu dețin decât o mică anexă la nivelul subsolului, anexă în care nu se găsește nicio conductă de evacuare a apei sau reziduurilor.

Reclamații susțin că nu au jignit-o niciodată pe petentă, de altfel aceștia pleacă dimineața și se întorc seara la domiciliu iar incidentul din data de 21.06.2008 nici nu a existat.

Reclamații solicită respingerea plângerii formulate de petentă ca fiind neîntemeiată ci doar gicanatorie la adresa lor.

De asemenea, în data de 21.07.2008 echipa de investigație a C.N.C.D. s-a deplasat la domiciliul petentei pentru verificarea aspectelor semnalate.

Petenta susține că a fost supusă unui tratament discriminatoriu de către vecinii săi, care îi adresează cuvinte jignitoare și refuză să-i permită accesul în subsolul imobilului, prin părțile comune, pe motiv că le produce scârbă.

P. G. a comunicat echipei de investigație următoarele:

- este proprietara ap. nr. 1 din imobilul de pe str. Macedoniei nr. 22;
- proprietarul apartamentului nr. 2 este plecat în America, actualii locatari (B. T. și F. L. -R.) fiind cei care nu o acceptă din cauza etniei sale; astfel, pentru a nu mai avea contact cu dumneaei, vecinii săi au înțeles să se separe prin montarea unei plăci de beton în dreptul ușii de la bucătăria sa, ușă care are acces la scara comună a imobilului ce conduce la subsol; mai mult decât atât, B. T. și F. L. au încuiat și ușa imobilului care permite accesul la subsol, unde se află canalizarea, obligând-o să permită accesul salariaților Apa Nova (pentru desfundarea canalizării) prin bucătăria sa;
- de asemenea vecinii de la apartamentul 2 au făcut lucrări de modernizare a mansardei (unde nu are acces), prin care i s-a obturat geamul de la dormitor, în același timp fiindu-i infundate și coșurile de fum; neavând acces la părțile comune din mansardă, a acționat în judecată pe numiții B. T. și F. L. și a câștigat procesul în primă instanță;
- urmare tuturor problemelor pe care le-a întâmpinat din cauza zidului despărțitor, a interzicerii accesului la o porțiune din scara imobilului și la mansardă, a purtat discuții cu numiții B. T. și F. L. aceștia spunându-i să-și vândă apartamentul dacă nu-i convin condițiile actuale;
- în data de 21.06.2008 o echipă a Apa Nova s-a deplasat la domiciliul său pentru a desfunda canalizarea, ocazie cu care a solicitat numitei F. L. să permită accesul la subsol prin scara comună; stând în ușa de la scara comună, F. L. a bruscăt-o pentru a o împiedica să coboare la subsol prin scara

comună și i-a adresat cuvinte jignitoare de față cu salariații Apa Nova (ex.: țigancă împuțită, cioară borâtă); de asemenea aceasta nu a fost de acord cu scoaterea furtunului prin casa scării, salariații Apa Nova fiind nevoiți să scoată furtunul prin geamul bucătăriei sale, lucru extrem de neplăcut din cauza mirosului.

Doamna P. G. a comunicat echipei de investigații că nu dorește amendarea numiților B. T. și F. L. -R., ci dorește ca aceștia să-i permită accesul la subsolul clădirii prin scara comună, să-i permită accesul la mansardă și să nu o mai umilească din cauza etniei sale.

Doamna P. G. a indicat 4 persoane ca și martori la discriminarea la care este supusă de către vecinii de la ap. 2, după cum urmează:

- T. V. (domiciliat în loc. București, ...)
- G. A. (domiciliată în loc. București, ...)
- cei doi salariați ai Apa Nova care au desfundat canalizarea în data de 21.06.2008.

D-na G. A. a declarat verbal că aspectele sesizate de d-na P. G. instituției noastre le cunoaște în mod indirect (petenta fiind cea care i-a povestit despre comportamentul vecinilor de la ap. 2) și că nu dorește să dea o declarație scrisă.

Di. T. V. nu se găsea la domiciliu în momentul efectuării verificărilor.

În data de 28.07.2008, echipa de investigație s-a deplasat la domiciliul persoanelor acuzate, unde a purtat discuții cu d-na F. L. Aceasta a comunicat reprezentanților C.N.C.D. următoarele:

- împreună cu B. T. a cumpărat de la proprietari ap. 2 din imobilul din str. ...
- în momentul de față se află în litigiu cu P. G. în legătură cu imobilul din str. Macedoniei nr. 22 (aceasta i-a reclamat și la Primăria sectorului 1 în legătură cu construcția mansardei, ulterior fiind efectuate controale din partea Serviciul Disciplina în Construcții);
- zidul de care face vorbire P. G. (plasat în scara comună a imobilului) exista în momentul în care s-au mutat în ap. nr. 2;
- P. G. o provoacă constant la ceartă prin diferite acuzații nefondate și vorbe malițioase pentru a o putea reclama la diferite instituții ale statului (fiind astfel sfătuită de cei 4 avocați ai săi), însă nu a dat curs niciodată unei discuții vulgare, preferând să o ignore cu desăvârșire; de asemenea, vecina de la ap. 1 recurge și la alte metode de a o provoca, cum ar fi depozitarea gunoierului în fața ușii sale;
- în perioada verii rudele d-nei P. G. ies seară de seară pe trotuarul din fața imobilului și ascultă muzică deranjant de tare, până la 3 dimineata; cu toate acestea nu a făcut nici o reclamație pentru deranjarea liniștii publice pentru a nu provoca alte certuri sau scandaluri;
- din cauza neplăcerilor provocate de P. G. a discutat cu B. T. despre posibilitatea vânzării apartamentului; mai mult decât atât, a contactat o agenție imobiliară care a adus clineți pentru vizionarea

apartamentului, însă nimeni nu dorește să cumpere jumătate de imobil (s-au făcut oferte pentru ambele apartamente, dar P. G. nu vrea să vândă);

- nu a jignit-o niciodată pe numita P. G. din simplul motiv că evită orice discuție cu dumneaei;

- în legătură cu incidentul din luna iunie, afirmația numitei P. G. că ar fi jignit-o este falsă, mincinoasă, toată discuția dintre dumneaei și vecina sa desfășurându-se în fața salariaților Apa Nova - motiv pentru care aceștia pot confirma spusele sale;

În continuarea verificărilor, echipa de investigații a discutat cu dl. T. V. Acesta a susținut că se afla în apartamentul d-nei P. G. în data de 21.06.2008 (pentru a lua cheia de la casă de la fiica sa, care se afla în vizită la nepoata d-nei P. G.). Cu această ocazie a auzit-o pe vecina de la apartamentul nr. 2 adresându-i cuvinte jignitoare d-nei P. G. (ex.: țigancă împușcată, cioară borâtă).

Dl. T. V. a fost de acord să dea o declarație scrisă în legătură cu cele afirmate în fața reprezentanților C.N.C.D.

Pentru a discuta cu salariații Apa Nova care au desfundat canalizarea în data de 21.06.2008 la nr. 22 din str. Macedonia, echipa de investigație a transmis Apa Nova o adresă, solicitând numele celor două persoane. În data de 15.09.2008 și în data de 16.09.2008 echipa de investigație s-a deplasat la sediu Apa Nova din str. Aristide Demetriade pentru a solicita răspunsul la adresa înregistrată cu nr. 10150/29.07.2008. Prin adresa-răspuns înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 12060/16.09.2008, S.C. Apa Nova București S.A. refuză să pună la dispoziția echipei de investigație numele salariaților ce au efectuat o lucrare de desfundare a canalizării la nr. 22 din str. Macedonia în data de 21.06.2008. Mai mult, precizează că salariații Apa Nova București care intervin în remedierea avariilor rețelei de apă potabilă și canalizare din Municipiul București nu pot interveni în relațiile dintre clienți și nici nu pot fi atrași ca martori în eventuale litigii dintre aceștia întrucât singura lor obligație de serviciu este să manifeste tact și respect în relațiile de serviciu, fără a interveni în litigiile existente între acestea.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că petenta de etnie romă, a fost supusă unui tratament discriminatoriu de către vecinii săi, care i-au adresat cuvinte jignitoare și au refuzat accesul în subsolul imobilului, prin părțile comune, pe motiv că le provoacă scârbă.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. 1 garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit **Constituției României**, art. 20 alin 1, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în

concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială definește prin art. 1 discriminarea rasială prin următoarele: „În prezenta convenție, expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice.”

Această convenție, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21 decembrie 1965 și ratificată de România prin **Decretul nr. 345 din 14.07.1970**, prin art. 4, solicită ca statele părți să condamne „orice propagandă [...] care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o anumită culoare sau de o anumită origine etnică”, iar prin art. 7 statele semnatare „se angajează să ia măsuri imediate și eficace [...] pentru lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale și etnice”. Potrivit **Legii nr. 612 din 13 noiembrie 2002**, victimele discriminării rasiale (conform **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**) se pot adresa către Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale (ONU).

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), republicată, la art. 2 alin. 1 stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnic, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Conform art. 2, alin. (4) din **O.G. nr. 137/2000**, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

Manifestarea comportamentului pe baza oricărui dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțurii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest aspect este cu atât mai evident cu cât însăși Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, definește hărțuirea în art. 2 alin.3 ca „un comportament nedorit pe bază de etnie sau rasă care are ca scop sau ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensiv.”

Încluderea hărțurii ca formă de discriminare în aquis-ul comunitaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care crează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia. (vezi „A comparison between the EU Racial Equality Directive and the Starting Line” in I.Chopin and J.Niessen, *The Starting line and the Incorporation of the Racial Equality Directive into National Laws of the EU Member States and Accession States*, 2001, pag. 26, 27.)

Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

Colegiul director a reiterat în nenumărate rânduri în jurisprudența sa că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop însă și în situația în care nu vizează, are ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratatând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa. Potrivit art. 1 din O.G. nr. 137/2000, republicată, *„În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate de lege. (2) Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate...” 4) Orice*

persoană fizică sau juridică are obligația sa respecte principiile enunțate la alin. (2). Examinând sesizarea și dispozițiile legale incidente și având în vedere probele existente la dosar, Colegiul Director este de opinie că faptele prezentate, sub aspectul efectului produs, intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.1, art.2 alin 4 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 *privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată, cu 5 voturi pentru și 1 vot împotriva ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate, constituie fapte de discriminare conform art. 2 alin.1, art.2 alin 4 și art. 15 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Recomandă, în temeiul art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și aprobările ulterioare aprobată și modificată ulterior, dnei F. L. B. T. înălțurarea tratamentului discriminatoriu aplicat petentei;

3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit O.G. 137/2000 *privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare* și Legii nr. 554/2004 a *contenciosului administrativ* la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

VASILE MONICA – Membru

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.